

Nr 18.

Av fru **Gärde Widemar m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag om nedläggande av kvinnoavdelningen vid fångvårdsanstalten å Långholmen.*

I statsverkspropositionens andra huvudtitel föreslås under rubriken Fångvården m. m. bl. a., att kvinnoavdelningen vid fångvårdsanstalten å Långholmen skall nedläggas. Därvid åberopas ett av 1951 års fångvårdsutredning avgivet förslag, vari föreslås, att allt kvinnligt fångvårdsklientel i fortsättningen skall intagas å anstalten i Växjö samt att även alla sinnesundersökningar av kvinnliga häktade skola verkställas i Växjö.

I ett av fångvårdsstyrelsen över förslaget avgivet yttrande har styrelsen förklarat sig icke kunna biträda tanken att nedlägga kvinnoavdelningen vid anstalten å Långholmen. Såsom skäl för denna ståndpunkt åberopas svårigheten att på en enda anstalt omhändertaga det mycket heterogena kvinnliga fångklientelet. Därjämte framhålles, att omkring en fjärdedel av alla ovillkorligt dömda straff- och fängelsefångar äro hemmahörande i Stockholm.

Karolinska institutets lärarkollegium, som hörts över utredningens förslag såvitt angår nedläggandet av kvinnoavdelningen vid anstalten å Långholmen, kan icke biträda förslaget att nedlägga avdelningen i fråga. I lärarkollegiets yttrande framhålles, att ett genomförande av förslaget skulle innebära att undervisningen vid den rättspsykiatriska kliniken och där pågående specialistutbildning på ett kännbart sätt stympades. Den kvinnliga kriminaliteten erbjöde ett flertal speciella typer och problem, och med hänsyn till den forskning som ingår som en viktig uppgift i arbetet vid en universitetsklinik vore det olyckligt, om utredningens förslag genomfördes. Vidare framhålles, att mer än en tredjedel av samtliga de häktade kvinnor, som undersöktes under år 1949—1950, voro bosatta i Stockholm eller dess närhet, och det är uppenbart att en rättspsykiatrisk utredning, som företages i närheten av den häktades bostadsort, kan göras mer ingående och lämna värdefullare resultat än en utredning, förlagd till en helt annan del av landet. Dessutom stå betydligt större undersökningsresurser till hands vid kliniken på Långholmen än i Växjö, där rättspsykiatrisk avdelning saknas och undersökningarna utföras av en konsulterande psykiater.

Enligt vår mening äro de skäl som anförts av fångvårdsstyrelsen och karolinska institutets lärarkollegium värda allt beaktande. Utan att ingå på ett bemötande av dessa skäl uttalar departementschefen emellertid, att han

anser utredningens förslag om nedläggande av ifrågavarande kvinnoavdelning ur fångvårdssynpunkt i princip välbetänkt. Då åtgärden därtill skulle medföra en viss personalbesparing, anser departementschefen, att övervägande skäl tala för förslaget genomförande.

Under senare tid har principen för vår fångvård varit att i möjligaste mån differentiera behandlingen av fångklientelet. Man strävar bl. a. efter att placera det yngre klientelet på särskilda anstalter och att avskilja svårhanterliga fångar från övriga. För de kvinnliga fångarnas del ha till helt nyligen funnits tre olika placeringmöjligheter, nämligen anstalten i Växjö, kvinnoavdelningen på Långholmen eller anstalten Sjölidén, som användes som koloni. Sistnämnda anstalt nedlades emellertid sommaren 1951. Redan därigenom berövade den kvinnliga fångvården en värdefull möjlighet att omhändertaga viss del av de kvinnliga fångarna i en liten anstalt. Den nu föreslagna åtgärden att nedlägga avdelningen å Långholmen skulle, om den genomfördes, medföra ytterligare försämrade möjligheter att omhändertaga kvinnliga fångar. På anstalten i Växjö finnas nämligen ej några möjligheter till differentierad behandling eller att avskilja de olika grupperna av fångar från varandra.

Envar torde inse det betänkliga i att på en enda stor anstalt sammanföra ett så oerhört heterogent material som de kvinnliga fångarna utgöra. Detta material består av kvinnor i alla åldrar, ungdomsfängelsefångar, lösdryverskor, svårhanterliga förbrytare, återfallsförbrytare, psykopater och debila samt dessutom, om förslaget genomföres, alla kvinnliga häktade som skola underkastas sinnesundersökning.

För att någon möjlighet skall finnas att på det kvinnliga fångklientelet tillämpa de principer som gälla för fångvården i övrigt anse vi det nödvändigt att bevara den möjlighet som nu finnes att på Långholmen omhändertaga viss del av detta klientel.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av andra huvudtiteln måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om nedläggande av kvinnoavdelningen vid fångvårdsanstalten å Långholmen.

Stockholm den 16 januari 1952.

Ingrid Gärde Widemar.

Gerda Höjer.

Daniel Wiklund.